

ПАМ'ЯТНЕ СЛОВО

Цілорічна неприсутня присутність в житті кожного з нас Лідії Францівни сама по собі вже свідчить про те, як багато вона для нас значила. Маю насамперед на увазі покликану до життя її енергією і неуситимою жадобою діяти кафедру фольклористики, усі члени якої почувалися рік тому залишеними матір'ю дітьми. Залишеними, зрозуміло, не напризволяще, оскільки кожен з нас вже був свідомим свого покликання і згідно з цим покликанням краще чи гірше жив. Але з-перед наших очей щезло безальтернативне краще. Уособлюване Лідією Францівною не лише в якості нашого фахового поводиря, а й на рівні товаришки, викладача, жінки.

Кажуть, що першими Бог прибирає тих, з кого багато питав і так само багато навзаєм одержав.

Щоправда, як саме багато, знає лише Він. І, аби знали й ми, Він так боляче нас ранить. Щоби бодай у горі ми зрозуміли, що мали і що нерозумно розтринькували. На сварки, душевну лійку, усілякі заздрісні затії, без яких нібито життя — не життя... Проте як сказати. Кожен з нас оступається, бува й падає... Опісля піднімається, щоб стати на ноги знов. Не обов'язково кращим, ніж був допіру. Проте згадаймо — чи докоряла нам за це Лідія Францівна? Зауважувала, сварила — так. А от ставити на нас, грішних, довічне тавро

винуватців — не ставила. Це, друзі, прекрасна душевна риса — вміти прощати. Не лише нам, а й життю, якому немає кращої дяки, ніж любов. Терпляча, а точніше — многотерпелива.

Вона любила казки. Очевидно, з дитинства, хоч ми про цю залюбленість знаємо з учених її праць, її збирання, зрештою, з її видавничих ініціатив. Але чи часто ми замислюємось над чародійною силою наших захоплень. Скільки раз повні вогню очі нашої товаришки пробігали рядки: "Жила була...". І ось тепер ця формула долучила її до себе...

Жила-була Лідія Францівна. Непосидюча, стожильна, яка не шкодувала себе ні в роботі, ні в звичайній буденщині. Дружина, мати, бабця, помічник кільком десяткам тих, хто без неї в науку, може, і не прийшов би. Що її до цього спонукало? Гадаю, жага причетності. До якомога більшого числа форм і виявів добра. Яким повниться і річка її долі — народно-пісенний Дунай. Він омивав її душу і, не виключено, й зараз хлюпочеться у цій душі. І куди її несе. Куди?

Ціасливих тобі небесних доріг, дорога подруго!

Молися за нас, грішних!..

*В.о. зав.кафедри фольклористики Інституту філології КНУ
д-р філол. н., проф. Н. Малинська*

ЧОРНОБИЛЬ: У ВИМІРІ ПОСТГУМАНІЗМУ

Галина БОНДАРЕНКО

Мало хто із шанувальників творчості фантастів братів Стругацьких міг передбачити, що вживані ними у романі "Пікнік на узбіччі" слова "сталкер" (англ. stalker — ловчий, мисливець, < stalk — підкрадатися), "зона" — в розумінні — територія, небезпечна для життя, будуть невдовзі позначати реалії українського життя. І що стосуватимуться вони непримітного поліського містечка, назва якого походить від назви бур'яну з різким запахом полину-чорнобилю. Сьогоднішній напівмертвий Чорнобиль — символ епохи суспільних ілюзій, тра-

гедії народу, що жив цими ілюзіями, сподіваючись на світле майбутнє. Катастрофа на ЧАЕС призвела до розвалу системи соціалізму і, перетворивши супердержаву на фантом, назавжди з'єднала поняття "СРСР—Чорнобиль". Назва міста стала виразом системи, отруйний дух якої досі відчутний у його просторі. Продовжують діяти принципи "недоправди", напівправди: ніхто не знає, якою є реальна ситуація з об'єктом "Укриття", чи ховають у Чорнобилі відходи виробництва ядерного палива з країн Європи?